HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נסכי רחלה בכמה. יין היא לריכה שהיה לרוגו לנסוכתו אם היינו מפרישין יין זכר לנקבה. ע"ל בין רחלה לכבשה. ומתריצין ליה מתני' היא במסכת שקלים מרבע חומתות היו במקדש עגל זכר גדי חוטא גדי משמש נסכי לאן ממאותו חומה שכחוב עליו גדי היו לוקחין נסכים לקרבן לאן בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקבות הייינו נמי לכבשה ורחלה דכולן נסכיהן שוין חוץ משל אילים שלא היו טוטלין משם לגורך נסכי אילים לפי שאין [1] נסכין (1) (ג) שוין לנסכיהן דהני דהכשה היה טעון רביעת היין לעשרון אחד. מי שהיה מנקה נסכים הלן אלל יוחנן המומנה על החותמות ונוחן [2] על נסכיו ונוחן לו חותם והולך אלל גזבר הממונה על היין ונוחן לו חותם והוא נוחן לו נסכים: **מתני' היוהס סומך.** על קרבן אחיו לאחר מיתת אחיו: **ומביא נסכים.** שהיה אחיו חייב להביא עם הזכר: **ומימר.** איכול להמיר בקרבן אחיו כאחיו: **גמ'** וזה. שעיר המשתלח אהרן ובניו סומכין בו ולא בעגלים ולא הוא סמיכה: **אמר לו.** רבי יהודה לף זה אהרן ובניו מתכפרים עם הלבור וסמיכה בבעלים היא: **וכפר אם מקדש הקדש זה כו'.** אחר שגמר כל ההוצות והיה טוהל מדם הפר ומדם השעיר העשה בפנים ומכפר על טומאת מקדש וקדשיו שהיתה בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף בין לפני ולפנים בין להיכל בין דעזות ומכפר הם השעיר על ישראל ודם הפר על הכהנים: כהנים והקהל והלוים הוטוו שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות וכיון דמתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות אינו מתכפרין בו הכהנים הוא סמיכה בבעלים: **ור' שמעון אומר.** אין דולחי בהא אמינא כוותך דכשם שמתכפרין בשעיר הנעשה בפנים וכו' אבל בהא לא אמינא כוותך דכשם שוחדו וכו': **ורבי שמעון.** לאומר לאין הכהנים מתכפרין בשעיר המשתלח הא קתני בריישא [1] והוטוו [2] לומר שמתכפרין בשעיר: **אמר לך מאי הוטוו דבני כפרה נינהו.** אבל כל חד וחד מכפר בדבפשיה [3] ישראל בדם השעיר והכהנים בדם הפר [4]: **אחד ישראל אחד כהן משיח ואחד כהנים.** מתכפרין בשאר עבירות בשעיר המשתלח: **מה בין ישראל לכהנים וכו' זו דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר וכו': תנו רבנן וסמכו זקני העדה אם ידיהם על ראש הפר.** דכתיב בפר העלם דבר של צבור כו': **ואין שעירי עבודה כוכבים טעונים סמיכה.** וב' סמיכות הן [5] פר העלם דבר של צבור ופר [6] הבא על כל (ד) המצות [7] (דגמר מעניני עניי מפר העלם דבר של צבור): **אלא נאסרן.** כלומר בהכן ולף על גב דהכהנים לא עבדו [8] [עבודת כוכבים] סומך הכהן על השעיר: **הפי.** וסמך אהרן וגו' השעיר הפי (ויקרא טז):

רש"י כת"י

מפני היא. [בתס"ס שקלים] [ועל אחד היה] כתוב מחומות] היו במקדש [ועל אחד היה] כתוב גדי: **נסכי לאן.** זכריס ונקבות של גדולים ושל קטנים שהיה מביא בין גדול בין קטן בין זכרים ובין נקבה ולא [היה מביא מביאו] יין וסולת [אלא היה] נותן מעות [לגזבר והיה נותן לו] גזבר מותם [שהיה כתוב עליו גדי [ומוסר להממונה] על הסלעות ונסכים [2] דנסכיו [לאן] היה לסם חותם [זה] שמהה אחרת [היה לסם]. אלמא דבגדי דקתני אנקבות דנקבות בין גדולה ובין קטנה מדה [אחת להן]: **מתני' פר הבא על כל המצות.** עבירה מכל המצות כגון [שהורו] ב"ד שחלב מותר [מביאין] פר העלם דבר וסמיכה כתיב [ביה] [3]: **ושעיר עכו"מ.** דכתיב בפרשת אלה לך [4] וכי תאנו וכו': **היוהס סומך.** אם התנדב אחיו קרבן עולה ושלמים ומת [סומך] היוהס עליו: **ומימר.** אם המיר אותן בבהמה אחרת אותה חלה עליהן ומביאן קדושות כאילו המיר אחיו: **גמ' גמירי שפי סמיכות בלבור.** הילך לא סגי אלא מעייל: **וזה.** שעיר המשתלח: **אהרן ובניו סומכים.** כדכתיב [5] וסמך אהרן את שתי ידיו הלכך [6] לאו עיקרן ואינו מאנים שתי סמיכות של לבור: **אף זה.** שעיר המשתלח אהרן ובניו מתכפרים בו על שאר עבירות חוץ מטומאת מקדש וקדשיו: **לעטמייהו.** לחפלינו בעלמא אלרבי יהודה אהרן ובניו מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות חוץ מטומאת מקדש וקדשיו וכבעלים [הוי] בהו ולר' שמעון [אין] מתכפרין בו: **וכפר אם מקדש הקדש.** [שגמר] ההוצות בפר [ושעיר של] יום הכפורים כתיב בתחרי מות [7]: **זה לפני ולפנים.** שעיר הנעשה [בפנים] ופר מכפרים על [טומאת] מקדש וקדשיו [שנכנס] לפני ולפנים: **מוכח.** שמכפרים על טומאה שגגה במזבח וכגון שהיתה לו ידיעה בתחלה כשנטמא [ונעלם] ממנו טומאה זו לו [העלם קדש] וגגא בו ושעיר הנעשה [בפנים מכפר] עד שידע ויביא קרבן עולה ויורד [כדאמר] בשבועות [ג.]: **הוטוו כולן.** הכהנים לוים וישראלים הוטוו בהאי יכפר דכתיב ב) לר' שמעון אומר. בהאי שפיר וקדשיו ליכא למימר דמכפר הבא הם הפר מכפר על הכהנים [ודם] שעיר [הפנימי] על ישראל לדברי הכל כדאמר בפ"ק דשבועות [יג.]: **ר' שמעון אומר.** בהאי שפיר קאמרת דבטומאת מקדש וקדשיו לא הוטוו שהם השעיר וכו' אבל בהאי פלגיתא עלן כשם שוחדו של שעיר המשתלח כו' כך וחדו של פר כו': וקא פריך **ור"ש.** היכי מצי למימר דאין הכהנים מתכפרים בשעיר המשתלח: **הא ודאי הוטוו.** לכפרה אחת הכהנים לוים וישראלים בהאי יכפר בתרא דוחאי הוטוו הכהנים הוא: **אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח.** בעל מייה [מייר] בכפרת שעיר המשתלח וקאמר אחד כהנים בו בשאר עבירות: **אלא שהם הפר מכפר על הכהנים.** והם השעיר הנעשה בפנים על ישראל: **ת"ר הפר.** על ראש השעיר הפי [ויקרא טז]: **וכפר את מקדש הקודש זה לפני ולפנים זה מזבח.** בכל מזבח הזיכל מזבח בשמעון. בפ"ק דשבועות (דף יג.): פירש בקונטרס דמיירי בטמא שנטמא לפני ולפנים או בהיכל או במזבח ומיתה דלא אשכחן דמכפר שעיר הנעשה בפנים אמשמא בטומאה וכאן פירש בקונטרס דמיירי בטמא שנכנס לפני ולפנים או נגע במזבח וקשה דאמאי בעי קרא הכא אכל חד וחד הא בפ"ב דשבועות (דף טז.): נפקא כרת בכולהו מחד קרא מדכתיב משכן ומקדש אם שיגו ענין לטומאה שבאוהל תנהו ענין לטומאה שבפנים ומאי מאחר דנפקא לן הכא בכולהו דמתכפרין לא מיבעי לענין כרת אלא חד קרא ועוד קשה הא דתניא בפ"ק דשבועות (דף ז.): וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל [1] שיש לי בענין הזה להביא שלש טומאות טומאת עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים וקאמר רבי שמעון ממקומו הוא [2] מוכלא הוה ליה למימר מהכא דעל כרחך בטומאת הקודש הכתוב מדבר ועוד דבסוף הוציאו לו (יומא פא.) מייתי לה אמתני' דנשפך הדם יביא אחר ויחזור ויזה תחלה בפנים וכן בהיכל וכן במזבח הזהב משמע בהדיא לענין הזאות דרש דמזה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב ושירי הדם על יסוד מזבח החיצון וקרי ליה למזבח החיצון עזרות לפי שהיה [3] בעזרה לאיכא עזרת הכהנים ועזרת ישראל דקדושתם שוה ליחסם מחנה שכינה ואע"ג דכולהו הזאות כבר כתיבי ואפילו עיכובא דרשינן מוכלא בפרק [4] ג' דשבועות (דף טז.) אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר איכעטרין אי קרא דלא תימא הני מילי אהרן להכי כתב רחמנא וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא ידו דלדרשינן בתורת כהנים וכתיב בתריה וכפר את מקדש הקודש: **הושוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח.** אבל בשעיר הנעשה בפנים לא הוטוו דאין כהנים מתכפרים כדדרשינן בפ"ק דשבועות (דף יג.): דכתיב אשר לעם ואם תאמר לוים במה מתכפרים אי בשעיר הנעשה בפנים אשר לעם כתיב ואיכא למאן דאמר בפרק הזרוע (חולין קלא.): לוים לא איקרו עם ואי בפרו של אהרן דאינו כתיב דהיינו כהנים וש לומר דמתכפרין בשעיר הנעשה בפנים מאחר דכתיב יכפר אלו הלוים דלאשמועינן קרא דמתכפרין:

ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה. ואיצטריך קרא למעוטי דלא תילף מפר העלם דבר של צבור דזה לבור והאי לבור אי נמי משום דר' שמעון מרבי להו בסמוך מדכתיב (ויקרא ד) וסמך ידו על ראש השעיר ור' יהודה מוקי לה לרבות שעיר נחשון ואיפכא לא מסתברא ליה למימר דמהאי מעמעט שעיר נחשון ומהשעיר ירבה שעירי עבודת כוכבים משום דמהשעיר דכתי' גבי נשיא אית לן לרבויי טפי נמי שעיר נשיא כמו שעיר דנחשון ולי נראה דלהכי ליכא למימר יא] אי למעט [שעיר] נחשון משום דאי אמרת בשלמא לרבות שפיר אלא אי אמרת למעט לשמוק קרא מייה דשעה מדורות לא יליפין דלאמר פ' כל המנחות בחתת מלה (לעיל דף נט.) גבי מנחת שמיני לגבוה: הא

וכפר את מקדש הקודש זה לפני ולפנים זה מזבח [2] ופשטינא ליה ממתני' [3] גדי [4] משמש נסכי צאן של גדולים ושל קטנים של זכרים ושל נקבות חוץ משל אילים: **מתני'** [5] כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מן הפר הבא על כל המצות ושעיר המשתלח רבי שמעון אומר אף שעיר עבודת כוכבים [6] כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מן הבכור והמעשר והפסח [7] והיורש [8] סומך ומביא נסכים [9] ומימר: **גמ'** [10] ת"ר כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר שעירי עבודת כוכבים אין בהן סמיכה ואת מי אביא תחתיהם שעיר המשתלח לא סגיא דלא מעייל אמר רבינא [11] גמירי שתי סמיכות בצבור אמר לו רבי שמעון והלא אין סמיכה אלא בבעלים וזה אהרן ובניו סומכין בו אמר לו אף זה אהרן ובניו מתכפרין בו א"ר ירמיה ואזדו לטעמייהו [12] דתניא [1] וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל מזבח כמשמעו יכפר אלו העזרות [2] כהנים כמשמען על כל עם הקהל אלו ישראל יכפר אלו הלוים הוטוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח [3] דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כשם שדם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו [4] כשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות ור' שמעון הא ודאי הוטוו אין הוטוו דבני כפרה נינהו מיהו כל חד וחד מכפר [5] בדנפשיה לרבי יהודה טומאת מקדש וקדשיו ישראל מכפרי בדם שעיר הנעשה בפנים וכהנים בפר של אהרן בשאר עבירות אלו ואלו מכפרי בוידוי שעיר המשתלח ולרבי שמעון בשאר עבירות נמי כהנים בוידוי דפר מתכפרי כדקתני [6] אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח מה בין ישראל לכהנים ולכהן משיח אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו [7] [זו דברי ר' יהודה] ור' שמעון אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר על הכהנים ת"ר [1] [2] וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר פר טעון סמיכה בזקנים ואין שעירי עבודת כוכבים טעון סמיכה בזקנים אלא באהרן ורמינהו החי החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר"ש אומר חי טעון סמיכה באהרן ואין

מוסף רש"י

והיורש סומך. על קרבן אביו שהפרישו אביו בחייו ולא הספיק להקריבו עד שמת ומימר. יוכל שהמיר בקרבן שהפרים אביו בחייו שתמורתו תמורה (תמורה ב.). גמירי. מסיני ד' סמיכות בלבור, פר העלם דבר של לבור דסמיכ' (ויקרא ד) וסמכו זקני העדה, ושעיר המשתלח דכתיב (שם טז) וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' שתי סמיכות מלבור הוא ותו ליכא שום סמיכה בלבור (לעיל סב.). **וכפר את מקדש הקדש.** בעבודת פר ושעיר של יום הכפורים כתיב, המכפרת על טומאת מקדש וקדשיו זה לפני ולפנים. על טומאה שלילה לפני ולפנים וכאן בעמא לפני ולפנים ושכה כדי שהמתוה המתיעבת ליה על שהיתו כדמפרש בפרק שני (לקמן דף טז.): (שבועות יג.) כפר בדמים הללו על טומאה שלילה לפני ולפנים, אם נכנס אדם שם בטומאה ואין בה ידיעה בסוף אבל הוה ליה ידיעה בתחלה וילפינן מקרא: בפ"ק דשבועות (דף ז.): שעיר זה תולה עליה להגין מן הסיורין עד שידע לו (יומא פא.) ויבא בעולה ויוכל (יומא סא.). זה היכל. על טומאה שלילה בהיכל (שם). מזבח כמשמעו. על טומאה שלילה לאדם במזבח ושכה כדי שהמתוה שוהו שיעור שהייה לגבי שנטמא (שם) על מי שנכנס בטומאה במזבח בלא חיוב מקדש כגון שנטמא במקדש דעבד בלא שהייה דאין כאן טומאת מקדש, דהיכל דגמרא דמיר בשאר בטומאה (דף טז.) הלכה למשה מסיני דלא מחייב עד שיהיה כדי שהמתוה (חולין קלא.). **יכפר אלו העזרות.** על טומאה שלילה בעזרה על הכהנים שנגנו ונכנסו בעזרה ועבדים קבלי יתירי קדשים (שם). הוטוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח. בהא יכפר בתרא הוטוו הכהנים לוים וישראלים אלמא שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות, דאילו בטומאת מקדש וקדשיו ליכא למימר הוטוו שהרי הפר מכפר על הכהנים ושעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל (שבועות שם) הוטוו כולן בהאי יכפר בתרא הכהנים לוים וישראלים, וטומאת מקדש וקדשיו לא אפשר להשוותן שהרי הפר מכפר על כהנים והשעיר הנעשה בפנים על ישראל ובאחד כפרה הוטוו אלמא שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות דברי ר' שמעון אומר כשם שדם הנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר על הכהנים [שבועות שם]. כך דם הפר. אלא וידוי מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו (יומא שם) כך דם הפר לבדו אלא וידוי מכפר על הכהנים בטומאת מקדש ואיתיר ליה וידוי הפר לשאר עבירות (שבועות שם). הא ודאי הוטוו. בכפרה אחת ואי בשאר עבירות לא הוטוו אמאי הוטוו הוטוו דבני כפרה נינהו. לכך הוטוו לגמרא שיש לנוטה כפרה בין בטומאת מקדש בין בשאר עבירות מיהו בין בשאר מכפר בדנפשיה. אלו כפר ואלו בשעיר (שם).

שיטה מקובצת

א) בכמה דאמרינן ליה מתניתין היא גדי: ב) ועל הכהנים כמשמען ועל: ג) בדנפשיה. פירוש לרבי יהודה. זה הפר הוא מרבנן סבוראי: ד) כדקתני [בשבועות]: ה) מקדש וקדשיו ר"ש אומר והשאר נמחק:

מב א מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ד:
מג ב מיי' פ"ג שם הלכה י:
מד ג מיי' שם הלכה ו:
מה ד מיי' שם הלכה ט:
מו ה מיי' פ"ז מהלכות תמורה הלכה ה:

ו) ת"ר פר טעון סמיכה כו' והשאר נמחק: ז) שאין נסכיו שוין לנסכין דהני דהני שהאיל היה טעון שלישית ההין לעשרון: ח) ונותן לו מעות על: ט) דהוטוו כולם שמתכפרים: י) הפר כדקתני בשבועות: יא) למימר איפכא (אי) משום דאי אמרת בשלמא לרבות שעיר נחשון ניחא אלא כו' ותיבות חי למעט שעיר נחשון שפיר ל"ש ונמחק: